

Het vooroordeel voorbij

Oude gebouwen zijn vaak een sta-in-de-weg voor nieuwe ontwikkelingen. Onhandige ouderwetse verkavelingen, te smalle straatjes en wegen kunnen een efficiënte ontsluiting tegenhouden. Projectontwikkelaars hebben er last van. Ongeduld en overdreven daadkracht onder-

mijnen elk gevoel voor de intrinsieke waarde van een monument, of voor de betekenis van een gedateerd maar charmant fabrieksgebouw voor de lokale bevolking. Omwille van de centen gooien we het

liefst de hele zaak plat voor moderne kantoren en saaie appartementen. Dertien in een dozijn. Enig gevoel voor de historie van de plek is de ontwikkelaar vreemd. Zo gaat het land naar de verdommenis. Cultuurhistorici en allerhande beschermers leven in een droomwereld. Ze vinden het behoud van een markant pakhuis met een 'aparte' indeling belangrijker dan een comfortabele woonomgeving voor de hardwerkende Nederlander. Ze bagatelliseren het fileprobleem en blokkeren de aanleg van een fatsoenlijke infrastructuur. Alles doen ze eraan om gezonde, verfrissende projecten te vertragen en te saboteren. Eindeloze procedures. Zo blijven we hangen in de jaren zestig, of in de schijnwereld van Ot en Siën en raken we achterop bij bloeiende regio's elders in Europa en de wereld.

Stereotypen natuurlijk, maar de boodschap is duidelijk: ondernemers en ontwikkelaars willen vaak iets anders dan historici en cultuurbeschermers. Geldelijk gewin tegenover historisch besef. Maar wie goed kijkt, ziet dat het ook anders kan. Dat er mooie dingen tot stand komen als ondernemerschap en cultureel besef elkaar ontmoeten, soms verenigd in één persoon. Juist omdat mensen gevoel hebben bij een gebouw met een verleden en een plek met identiteit, valt daar in beginsel aan te verdienen. Is het te overwegen om erin te investeren. Want 'waarde' in het economisch verkeer is uiteindelijk een menselijk ingevuld, subjectief begrip. Ook dat is de filosofie achter de Belvedere-gedachte die zo veel heeft losgemaakt in het achterliggende decennium. Behoud door ontwikkeling.

In dit themanummer gaan wij op zoek naar de samenhang tussen monumentale waarde en marktwaarde in de ruimtelijke inrichting. Welke mechanismen bepalen dit intrigerende speelveld, en hoe kun je daar als samenleving en overheid op inspelen? Praktijkvoorbeelden, visies en handreikingen treft u in dit nummer aan. Hopelijk brengt dat u op goede ideeën. Het vooroordeel voorbij, en een inspiratiebron voor erfgoed als kapitaal!

↑ **Marcel Bayer en Roelof Balk, hoofdredacteur en gastredacteur van dit themanummer**

Inhoud

4 *ROm*²

- Windpark NOP: goed plan, verkeerde plek
- Vergunningvrij bouwen: nieuwe onduidelijkheid
- Rommers reageren

6 Nieuws uit Brussel

7 Column Het Hiernogmaals Voorbij

8 Erfgoedontwikkeling als ruimtelijke opgave

11 Cultuurhistorisch erfgoed en privaat ondernemerschap

14 Genieten van de grandeur van weleer

16 Eerste Hulp bij Herbestemmen

18 Visie: Erfgoed en identiteit

20 En het woord werd steen...

21 'De Beerze op waterbasis'

24 'Reverse Archaeology'

28 Het verleden herbestemd: Budel-Noord

30 Floriade Venlo: cadeau uit het verleden

32 Erfgoedtoerisme

36 Fort Altena en de Noord-Hollandse waterlinie

40 Openluchtmusea 'Vogelaar'

43 *ROm Snippers* Agenda, recensies